

Note 2 - Viktige regnskapsestimater og skjønsmessige vurderinger

Ved utarbeidelse av konsernregnskapet foretar ledelsen estimater, skjønsmessige vurderinger og tar forutsetninger som påvirker effekten av anvendelsen av regnskapsprinsipper. Dette vil derfor påvirke regnskapsførte beløp for eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. I fjorårets årsregnskap er det redegjort nærmere for vesentlige estimater og forutsetninger i note 3 Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper.

Pensjoner

Sparebank1 SMN-konsernet har innskuddspensjonsordning. For ytterligere beskrivelse av de ulike pensjonsordningene, se note 25 i årsrapporten for 2019.

Konsernets pensjonsforpliktelser regnskapsføres i henhold til IAS 19R. Estimatavvik føres derfor direkte mot egenkapitalen og presenteres under andre inntekter og kostnader.

Ytelsesordningen ble besluttet avvirket i styremøte 21.oktober 2016. Ansatte i ytelsesordningen gikk over på innskuddsbasert pensjon fra 1.januar 2017, og har mottatt fripolise på opptjente rettigheter fra ytelsesordningen. Fripoliser forvaltes av pensjonskassen som fra 1.1.2017 er fripolisekasse. Det er opprettet en rammeavtale mellom SpareBank 1 SMN og pensjonskassen som omhandler finansiering, kapitalforvaltning mv. På grunn av ansvaret SpareBank 1 SMN fremdeles har, vil fremtidig forpliktelse måtte innarbeides i regnskapet. Styret i pensjonskassen skal være sammensatt av representanter fra konsernet og deltagere i pensjonsordningene i henhold til vedtektene i pensjonskassen.

Det er foretatt ny beregning av konsernets pensjonsforpliktelser per 30. juni 2020.

Økonomiske forutsetninger	31.12.19	1.1.19	30.6.20
Diskonteringsrate	2,30 %	2,30 %	1,40 %
Avkastning	2,30 %	2,30 %	1,40 %
Lønnsregulering	2,00 %	2,00 %	2,00 %
G-regulering	2,00 %	2,00 %	2,00 %
Pensjonsregulering	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Arbeidsgiveravgift	19,10 %	19,10 %	19,10 %

Demografiske forutsetninger

Dødelighet, Giftemåls sannsynlighet etc	K2013 BE
Uførhet	IR73
Frivillig avgang	2% til 50år, 0% etter 50år

Bevegelse hittil i år konsern (mill.kr)	Usikret	Sikret	Totalt
Netto pensjonsforpliktelse IB	16	-148	-132
Korrigerings mot EK IB	0	40	40
Korrigerings mot EK UB	-4	26	23
Netto pensjonskostnad	0	0	0
Foretakets tilskudd		0	0
Utbetalinger over drift	-1	-	-1
Netto pensjonsforpliktelse 30.06.20	12	-83	-72

Finansiell status konsern (mill. kr)	30.6.20	31.12.19
Pensjonsforpliktelse	681	608
Verdi av pensjonsmidler	-755	-743
Netto pensjonsforpliktelse før arbeidsgiveravgift	-74	-135
Arbeidsgiveravgift	2	3
Netto pensjonsforpliktelse etter arbeidsgiveravgift	-72	-132

Pensjonskostnad konsern (mill.kr)	30.6.20	31.12.19
Ytelsesbasert pensjon opptjent i perioden	0	0
Renter	-0	-4
Netto resultatført ytelsesbasert pensjonskostnad	-0	-4
Arbeidsgiveravgift	0	0
Innskuddspensjon og AFP	52	108
Periodens pensjonskostnad	52	105

Virksomhet holdt for salg

SpareBank 1 SMNs strategi er at eierskap som følge av misligholdte engasjementer i utgangspunktet skal ha kort varighet, normalt ikke lengre enn ett år. Investeringene bokføres til virkelig verdi i morbankens regnskap, og klassifiseres som holdt for salg.

2020 Q1 (mill. kr)	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Kostnader	Virksomhetens resultat	Eierandel
Mavi XV AS konsern	42	1	2	2	0	100 %
Sum holdt for salg	41	0	2	2	0	

Tap på utlån og garantier

For detaljert beskrivelse av bankens tapsmodell vises det til note 2 og 3 i årsregnskapet for 2019.

Det ble gjort enkelte endringer i første kvartal 2020 i input til bankens tapsmodell som følge av endrede fremtidsforventninger på grunn av koronasituasjonen. Krisen og med den vesentlig økt makroøkonomisk usikkerhet har gjort vurderingene ekstra krevende. Vi er tidlig i krisens forløp og konsekvensene for bankens kunder og de bransjer vi er eksponert mot er vanskelig å anslå. Tilsynsmyndighetene har understreket viktigheten av at det fokuseres på forventede langsiktige effekter av krisen og det har også vært bankens fokus i disse vurderingene.

I første kvartal 2020 endret banken forutsetningene for basisscenarioet i negativ retning. Dette er videreført i andre kvartal 2020.

Utviklingen i basisscenariet utarbeides ved hjelp av justeringsfaktorer der utviklingen i konjunktorene fremskrives ved hjelp av forutsetninger om hvor mye mislighetssannsynligheten (PD) eller tap ved mislighold (LGD) vil øke eller reduseres sammenlignet med basisscenarioet i en femårsperiode. Vi forventer økte tap knyttet til debitorer som før krisen har et krevende utgangspunkt – typisk debitorer i trinn 2. Vi har derfor valgt å øke banene for PD og LDG samt redusere forventede nedbetalinger i basisscenarioet særlig fra år 2 og utover siden dette vil påvirke forventet tap nettopp for debitorer i trinn 2. For å hensynta migrasjon til trinn 2, er PD- og LGD-estimatene også økt første år. Det er i tillegg forutsatt ingen nedbetalinger første år for alle porteføljer i alle scenariene.

Effekten av endringen av forutsetninger hittil i år er vist på linjen "Endring som skyldes endrede forutsetninger i tapsmodellen" i note 7. Dette utgjør 92 millioner kroner for banken og 88 millioner kroner for konsernet.

Sensitiviteter

Første del av tabellen under viser fullt modellberegnet forventet kredittap på grunnlag per 30.06.2020 i de tre scenarioene, fordelt på porteføljene Privatmarked (PM) og Bedriftsmarked eksklusiv offshore og landbruk (BM), samt Offshore og Landbruk som summerer seg til Morbank. I tillegg viser tabellen fullt modellberegnet forventet kredittap i datterselskapet SpareBank 1 Finans Midt-Norge (SB1 Finans MN). ECL for morbanken og datterselskapet er summert i kolonnen "Konsern"*.

Andre del av tabellen viser porteføljefordelt ECL ved anvendt scenarivekting samt en alternativ scenarivekting med doblett sannsynlighet for nedsidescenariet. Scenarivektingen er ulik for Offshore.

Dersom man doblett nedsidescenarioets sannsynlighet (på bekostning av forventet scenario) ved utgangen av andre kvartal 2020 ville dette medført en økning i tapsavsetningene på 83 millioner kroner for morbanken og 89 millioner kroner for konsernet*.

2020 Q2 (mill kr)	BM	PM	Offshore	Landbruk	Sum morbank	SB 1 Finans MN	Konsern
ECL i forventet scenario	368	113	779	42	1.302	52	1.354
ECL i nedsidescenariet	652	331	972	82	2.036	129	2.165
ECL i oppsidescenariet	268	43	681	24	1.016	37	1.054
ECL med anvendt scenarivekting 80/10/10	387	128		44		60	
ECL med anvendt scenarivekting 70/15/15			793				
Sum ECL anvendt	387	128	793	44	1.352	60	1.414
ECL med alternativ scenarivekting 70/20/10	415	150		48		66	
ECL med alternativ scenarivekting 55/30/15			822				
SUM ECL alternativ (doblet nedside)	415	150	822	48	1.435	66	1.503
Endring ECL ved alternativ vekting	28	22	29	4	83	6	89

*i tillegg er det på konsern beregnet en ECL-avsetning for datterselskapet SpareBank 1 SMN Spire Finans på 2 millioner kroner som ikke er spesifisert særskilt i tabellen.

Tabellen reflekterer at det er til dels betydelige forskjeller i underliggende PD- og LGD-estimer i de ulike scenarioene og at det er differensierte nivåer og nivåforskjeller mellom porteføljene. På konsernnivå er ECL i oppsidescenarioet, som i stor grad reflekterer taps- og misligholdsbildet de seneste årene, om lag 80 prosent av ECL i forventet scenario. Nedsidescenarioet gir om lag dobbel ECL enn i forventet scenario. Anvendt scenarivekting gir 4 prosent høyere ECL enn forventet scenario.